

Plany zadań ochronnych na Dolnym Śląsku

2013-10-21

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu wydał zarządzenia w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych dla 4 obszarów Natura 2000: Iryсовy Zagon koło Gromadzynia PLH020051, Czarne Urwisko koło Lutyni PLH020033, Przełomy Pełcznicy pod Książem PLH020020 i Las Pilczycki PLH020069.

Ostoja Iryсовy Zagon koło Gromadzynia PLH020051, pomimo stosunkowo niewielkiej powierzchni, odgrywa w regionie znaczącą rolę w ochronie zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych 6410. Siedlisko to, w połączeniu z pozostałymi typami siedlisk przyrodniczych wyróżnionymi na obszarze ostoi, tj. 6430 Ziołorośla górskie *Adenostylion alliariae* i ziołorośla nadrzeczne *Convolvuletalia sepium*, 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris*, 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion* jest kluczowe również w zakresie ochrony cennych gatunków entomofauny. Przedmiotami ochrony w obszarze są dwa gatunki motyli: 1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar* i 1074 Barczatka kataks *Eriogaster catax*.

Obszar Czarne Urwisko koło Lutyni położony jest w obrębie bazaltowego wzgórza opadającego w kierunku południowo-wschodnim ku potokowi Luta. Na stokach wzniesienia występują zarówno cenne zbiorowiska leśne, jak i ekstensywnie użytkowane obszary łąk i pastwisk. Wśród zbiorowisk leśnych stanowiących przedmioty ochrony w obszarze wyróżniono: jaworzyny i lasy klonowo-lipowe *Tillio plathyphylis-Acerion pseudoplatani* [kod 9180] (mające największy udział wśród zbiorowisk leśnych obszaru), kwaśne buczyny *Luzulo-Fagenion* [9110] oraz żyzne buczyny *Dentario-glandulosae-Fagenion*, *Galio-odorati-Fagenion* [9130]. Znaczną powierzchnię zajmują także niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris* [6510]. Natomiast specyficzna budowa geologiczna obszaru i obecność wychodni skalnych umożliwiły wykształcenie się siedliska ścian skalnych i urwisk krzemianowych ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii* [8220].

Obszar Przełomy Pełcznicy pod Książem PLH020020 zlokalizowany w obrębie Pogórza Wałbrzyskiego obejmuje przełomowe odcinki rzek Pełcznica i Szczawnik. W obszarze dominują zbiorowiska leśne. Największą powierzchnię zajmują jaworzyny i lasy klonowo-lipowe *Tillio plathyphylis-Acerion pseudoplatani* [kod 9180], ponadto wykształcone są także kwaśne buczyny *Luzulo-Fagenion* [9110], ciepłolubne dąbrowy *Quercetalia pubescenti-petraeae* [910], a w dolinach rzek na niewielkich powierzchniach łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion*, którym towarzyszą także zbiorowiska ziołorośli górskich *Adenostylion alliariae* i ziołorośli nadrzecznych *Convolvuletalia sepium* [6430]. Specyficzna budowa geologiczna tego terenu zapewnia warunki do wykształcania się cennych, lecz zajmujących niewielkie powierzchnie siedlisk pionierskich muraw na skałach krzemianowych *Arabidopsidion thalianae* [8230] oraz ścian skalnych i urwisk ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii* [8220]. Zbiorowiska łąkowe występują na niewielkich powierzchniach i reprezentowane są przez siedlisko niżowe łąki świeże użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris* [6510].

Podziemia, włączonego w granice obszaru, Zamku Książ stanowią zimowisko trzech rzadkich gatunków nietoperzy: mopka *Barbastella barbastellus* [1308], nocka Bechsteina *Myotis Bechsteini* [1323] oraz nocka dużego *Myotis myotis* [1324]. W obrębie kanału ciepłowniczego Zamku położonego częściowo w granicach Obszaru stanowiska zimowe mają nocek duży i mopek.

Obszar Las Pilczycki PLH020069 położony jest w granicach administracyjnych miasta Wrocławia. Obszar ten pełnił tradycyjnie funkcje lasu podmiejskiego, stąd zachował ciągłość struktury i funkcji z dawnymi lasami łęgowymi doliny Odry. Niemal 84,4 ha obszaru jest zajętych przez dobrze i doskonale wykształcone siedliska leśne: lasy łęgowe *Ficario-Ulmetum* [91F0] oraz grądy *Galio-Carpinetum*, *Tillio-Carpinetum* [9170], zajmujące 70,55 % powierzchni, pozostałą część zajmują łąki kośne, w tym łąki selernicowe *Cnidion dubi* [6440]. Ponadto obszar stanowi ostoję rzadkich gatunków owadów uzależnionych od obecności skupisk dębów: kozioroga dębosza *Cerambyx cerdo* [1088] i pachnicy dębowej *Osmoderma eremita* [1084] (gatunek priorytetowy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej). Występują tu także motyle, tj.: czerwończyk nieparek *Lycaena dispar* [1060], modraszek telejus *Phengaris teleius* [6177] oraz przeplatka maturna *Hypodryas maturna* [6169] oraz nietoperze: mopek *Barbastella barbastellus* [1308] i nocek tydkowłosy *Myotis dasycneme* [1318].

Pachnica dębowa w obszarze Las Pilczycki, fot. RDOŚ Wrocław

Ustanowione plany zadań ochronnych określają m.in. zidentyfikowane zagrożenia dla przedmiotów ochrony oraz działania ochronne mające na celu przede wszystkim utrzymanie ich właściwego stanu ochrony.

Zarządzenia w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: Iryсовy Zagon koło Gromadzynia, Czarne Urwisko koło Lutyni oraz Przełomy Pełcznicy pod Książem opublikowane zostały w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego 19 września 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2013 r. poz., 5014, 5015, 5016) i weszły w życie 4 października 2013r. Zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Las Pilczycki zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego 15 października 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2013 r. poz., 5371) i wejdzie w życie 30 października 2013 r.

Plany zadań ochronnych wykonane zostały w ramach realizacji projektu POIiŚ.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” realizowanego w ramach działania 5.3. Opracowanie planów ochrony, priorytetu V Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007 - 2013.

Aktualnie w województwie dolnośląskim plany zadań ochronnych posiada 8 obszarów Natura 2000. Zarządzenia dostępne są na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w części Natura 2000 / Zarządzenia w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych.

Źródło, fot. : RDOŚ we Wrocławiu